

Vergaderjaar 2024–2025

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

32 813

Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

Nr. 1327

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 maart 2025

Uw Kamer heeft mij gevraagd om een update te geven over het Actieplan Duurzame Digitalisering, dat op 17 juni 2024 aan uw Kamer is gezonden (Kamerstuk 26 643, nr. 1196). In de bijbehorende Kamerbrief heeft mijn voorganger aangegeven dat het actieplan tot eind 2025 loopt en in het najaar van 2025 zal worden geëvalueerd. Op basis van de evaluatie zal een vervolg actieprogramma worden opgesteld en aan het eind van dit jaar naar uw Kamer worden gestuurd. In deze brief geef ik alvast een tussentijdse update.

Allereerst is het een positieve ontwikkeling dat zowel de interdepartementale samenwerking, als de samenwerking met relevante bedrijven en kennisinstellingen de afgelopen maanden op dit terrein is geïntensiveerd. Dit bevordert een integrale aanpak van duurzame digitalisering. Dit is belangrijk omdat dit actieplan bijdraagt aan urgente maatschappelijke uitdagingen op het gebied van kritieke grondstoffen, energie, innovatie en regeldruk. In de afgelopen maanden hebben de betrokken Ministeries (EZ, KGG, BZ, BZK, IenW, LNV, Financiën) en uitvoeringsorganisaties (RVO, RWS, Belastingdienst, Logius) samengewerkt aan de voortgang van de acties in het actieplan. Daarnaast wordt er nauw samengewerkt met de sector, kennisinstellingen en andere overheden via de Nationale Coalitie Duurzame Digitalisering (hierna: «NCDD»).

Update acties

Eind van dit jaar volgt een evaluatie van het actieplan, maar ik geef graag nu alvast een update. In het actieplan staan 44 acties benoemd. In deze brief belicht ik de acties die zijn gestart, met succes zijn afgerond of binnenkort worden afgerond.

Randvoorwaarden voor duurzame digitalisering

Sinds het actieplan is gestart, wordt er hard gewerkt aan de randvoorwaarden voor duurzame digitalisering. Bijvoorbeeld het voorkomen van

fragmentatie in beleid en kennisdeling, kennisontwikkeling op diverse gebieden, standaardisatie en de ontwikkeling van een Kenniscentrum Duurzame digitalisering.

In het actieplan zijn verschillende onderzoeken aangekondigd. Zo heeft Dialogic in augustus vorig jaar in opdracht van RVO een analyse gedaan naar de systeemkansen voor energieflexibiliteit in de datacenter- en cloudsector.¹ Verder is een onderzoek gestart naar de beschikbare data en databanken over duurzame digitalisering, dat voor de zomer opgeleverd zal worden door SEO.² Ook wordt er voor de zomer een onderzoek door Dialogic opgeleverd naar het energie- en waterverbruik van AI-modellen en de monitoring daarvan.³ Zodra deze onderzoeken gereed zijn, zullen deze met uw Kamer worden gedeeld.

Verder worden de relevante EU-regelgeving en financieringsmogelijkheden op gebied van duurzame digitalisering geïnventariseerd voor het mkb, om de regeldruk te verzachten.⁴ Dit zal uiteindelijk dienen als onderdeel van het aangekondigde Kenniscentrum, waar het mkb onder andere terecht kan om grip te krijgen op de aankomende EU-regelgeving op het gebied van duurzame digitalisering. Beide acties zijn naar verwachting voor de zomer gereed.

Zoals al aangegeven in het actieplan en hierboven genoemd, wordt publiek-private samenwerking bevorderd via de NCDD.⁵ De NCDD is vorig jaar uitgebreid tot 34 deelnemers die handen en voeten geven aan de *twin transition* in Nederland. Er zijn meerdere zeer goedbezochte evenementen georganiseerd, zoals de Nationale Conferentie Duurzame Digitalisering en de ECP-deelnemersspecial in samenwerking met TNO en EZ over Europese regelgeving voor duurzame digitalisering. Medio 2025 wordt de Sustainable IT Impact Assessment gepresenteerd: een concrete tool ontwikkeld voor en door bedrijven. Deze tool helpt bedrijven innoveren en organisaties kunnen deze als handvat gebruiken om te starten met het verduurzamen van de ICT in eigen organisatie. Een volledig overzicht van de activiteiten van de NCDD is terug te vinden op hun website.⁶

Tijdens het Commissiedebat Duurzaamheid en Digitalisering op 21 maart 2024 is het Kenniscentrum Duurzame Digitalisering (KDD) aangekondigd.⁷ Deze geeft ook invulling aan de motie van het lid Kathmann over een integrale aanpak voor duurzame digitalisering en het manifest van de Nationale Coalitie voor Duurzame Digitalisering.⁸ Op dit moment wordt er samen met het interdepartementale kernteam gewerkt aan de invulling van het kenniscentrum. De invulling van het KDD zal bij de evaluatie eind dit jaar worden gedeeld met de Kamer.

De digitale sector verder verduurzamen

Tijdens het Commissiedebat Duurzaamheid en Digitalisering op 21 maart 2024 (Kamerstuk 26 643, nr. 1177) heeft mijn voorganger toegezegd om in samenwerking met BZK een verkenning met de Kamer te delen van de randvoorwaarden en standaarden met betrekking tot vestigingslocaties

¹ Te raadplegen via: Analyse systeemkansen energieflexibiliteit clouddiensten. Actie 2.a.2, Actieplan Duurzame Digitalisering.

² Actie 3.a.1, Actieplan Duurzame Digitalisering.

³ Actie 3.b.6, Actieplan Duurzame Digitalisering.

⁴ Actie 3.a.3 en 3.a.5, Actieplan Duurzame Digitalisering.

⁵ Actie 3.b.2, Actieplan Duurzame Digitalisering.

⁶ Te raadplegen via: Nationale Coalitie Duurzame Digitalisering

⁷ Te raadplegen via: Nationale Coalitie Duurzame Digitalisering manifest

⁸ Te raadplegen via: Motie van het lid Kathmann c.s. over een integraal plan voor duurzame digitalisering

van datacenters.⁹ Deze verkenning is in 2024 afgerond. Conclusie hieruit was dat bestaande generieke kaders en normeringsopties voor ruimtelijke ordening en impact op het milieu, en bestaande randvoorwaarden en standaarden met betrekking tot datacenters, voldoende mogelijkheden bieden om deze sector te reguleren.

Daarnaast wordt er zoals toegezegd tijdens het debat in maart, gewerkt aan een inventarisatie van de kansen en eventuele uitdagingen van edge computing voor duurzame digitalisering, waarover gesprekken met de Europese Commissie hebben plaatsgevonden.¹⁰

EZ co-financiert daarnaast projecten als onderdeel van het Digital Europe Programme.¹¹ Digital Europe is een fondsenprogramma van de Europese Commissie dat ontwikkeling en toepassing van digitale technologieën door ondernemingen, onderzoeksinstellingen, burgers en overheden stimuleert. Een onderdeel hiervan zijn calls die betrekking hebben op duurzame digitalisering, bijvoorbeeld als onderdeel van de Green Deal.

Tot slot worden er ook vorderingen gemaakt op het gebied van inkoop.¹² Het categorieplan 2025–2030 is gericht op toekomstbestendigheid, veiligheid, circulaire economie en grondstofonafhankelijkheid en kostenefficiëntie en ligt op schema om in Q2 2025 vastgesteld te worden. De specialistische expertise van de categorie wordt nu structureel betrokken bij de interdepartementale samenwerking achter het actieplan.

Digitalisering inzetten voor verduurzaming

Updates over het inzetten van digitalisering voor verduurzaming volgen grotendeels dit najaar. Wel is duidelijk dat hier veel kansen bestaan, bijvoorbeeld rondom maatschappelijke uitdagingen als netcongestie of het faciliteren van data delen voor innovatie en de circulaire economie.

In samenwerking met de Nationale Coalitie Duurzame Digitalisering en onderzoeksbureau TNO werkt EZ eraan om de kansen en knelpunten van innovatieve start-ups en scale-ups in kaart te brengen.¹³ Het gaat hierbij om aanbieders van zogenaamde Energie Management Systemen. Deze partijen hebben de potentie om een significante bijdrage te leveren het beter benutten van het stroomnet. Er is een grote diversiteit aan Energie Management Systemen; hier verricht EZ momenteel samen met TNO onderzoek naar. In de praktijk lukt het deze partijen niet altijd goed om hun behoeften onder de aandacht te brengen. Het is de bedoeling dat op basis van de kansen en knelpunten concrete vervolgacties worden geïdentificeerd. Dit loopt in nauwe afstemming met KGG en de Actie-agenda Digitalisering Energiesysteem zoals beschreven in het actieplan. Hier kom ik eind van dit jaar op terug.

In opdracht van EZ coördineert TNO daarnaast het Centre of Excellence – Data Sharing & Cloud.¹⁴ Op basis van dit soort voorbeelden, zoals ook het onlangs gelanceerde Nederlands Materialen Observatorium, werken we toe naar een handelingsperspectief om de potentie van data delen voor optimaal materiaalgebruik te benutten.¹⁵

⁹ Actie 1.a.1, Actieplan Duurzame Digitalisering.

¹⁰ Actie 1.a.2, Actieplan Duurzame Digitalisering.

¹¹ Actie 1.a.4, Actieplan Duurzame Digitalisering.

¹² Actie 1.c.6, Actieplan Duurzame Digitalisering.

¹³ Actie 2.a.1, Actieplan Duurzame Digitalisering.

¹⁴ Meer informatie: Centre of Excellence for Data Sharing & Cloud

¹⁵ Actie 2.b.1, Actieplan Duurzame Digitalisering.

Ontwikkelingen op Europees en internationaal gebied

Een ander belangrijk aandachtspunt in het actieplan is het stimuleren van internationale en bilaterale samenwerking.¹⁶ Daarbij vind ik het belangrijk dat extra regeldruk wordt voorkomen.

Ik heb tijdens de Telecomraad van 6 december 2024 het belang onderstreept van goede samenwerking tussen EU-lidstaten om ervaringen uit te wisselen rond de dubbele transitie van verduurzaming en digitalisering.¹⁷ Dit omdat er al veel regelgeving is op het gebied van circulariteit, recycling en rapportageverplichtingen voor datacenters. Inzet van het kabinet is om de resultaten van dergelijke wetgeving tussentijds te analyseren, zodat de effectiviteit, de gevolgen voor regeldruk en ondernemers en de samenhang van Europese duurzame digitale wetgeving in kaart kunnen worden gebracht.

Daarnaast is er op ambtelijk niveau aan de OESO werkgroep *Connectivity Services and Infrastructures* om de *Recommendation on Digital Technologies and the Environment* te herijken.¹⁸ Ook is er samen met KGG op ambtelijk niveau bij de International Energy Agency deelgenomen aan de Global Conference on Energy and AI om kennis te vergaren en delen over de energie efficiëntie van AI, de inzet van AI voor duurzaamheid en de energie efficiëntie van datacenters.¹⁹ EZ heeft als onderdeel van het Digital Decade van de Europese Commissie, ook deelgenomen aan een «Green IT» best-practice accelerator om ons actieplan te presenteren.

Verder wordt er aansluiting gezocht op ontwikkelingen uit andere lidstaten en de Europese Commissie. Zo is er bijvoorbeeld, ter opvolging van een toezegging gedaan tijdens het Commissiedebat Duurzame Digitalisering d.d. 21 maart 2024, contact met de Franse overheid over hun duurzaamheidsbeleid en wordt er kennis uitgewisseld over het meten van milieueffecten van digitale technologieën.²⁰

De Minister van Economische Zaken,
D.S. Beljaarts

¹⁶ Actie 3.b.4, Actieplan Duurzame Digitalisering.

¹⁷ Te raadplegen via: <https://open.overheid.nl/documenten/121fb755-6702-4c62-810b-fa00333dc0b1/file>

¹⁸ Te raadplegen via: The environmental sustainability of communication networks | OECD

¹⁹ Meer informatie: Global Conference on Energy & AI - Event - IEA

²⁰ Actie 3.b.5, Actieplan Duurzame Digitalisering.